

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Допускається до захисту
завідувач кафедри обліку і оподаткування
_____ доцент С.М. Хомовий
(підпис) вчене звання, ініціали, прізвище
« 20 » листопада 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**ОБЛІК, АНАЛІЗ І АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ
ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ ВДОСКОНАЛЕННЯ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПОСП «АГРАРНИК»)**

Виконала: Пекельна Анна Сергіївна _____
прізвище, ім'я, по батькові (підпис)

Керівник: доцент Хомяк Наталія Василівна _____
(підпис) вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові

Рецензент:
доцент Герасименко Ірина Олександрівна _____
вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові (підпис)

Я, Пекельна Анна Сергіївна, засвічую, що кваліфікаційну роботу магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота магістра: 76 сторінки, 5 рисунків, 8 таблиць, 5 додатків, 67 літературних джерел.

Ключові слова: оплата праці, витрати, бухгалтерський облік, собівартість, контроль, аудит, звітність, вдосконалення.

Об'єктом дослідження виступають теоретичні та практичні аспекти організації бухгалтерського обліку та контролю, зокрема аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві, типові господарські операції з нарахування та виплати заробітної плати в ПОСП «АГРАРНИК»

Предметом дослідження даної кваліфікаційної роботи магістра є діюча система обліку, аналізу і аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є вивчення різних підходів до організації обліку, аналізу і аудиту сучасних українських науковців, оцінка сучасного стану обліку та контролю розрахунків з оплати праці заробітної плати на досліджуваному підприємстві, пропозиції щодо вдосконалення організації обліку і контролю заробітної плати на підприємстві.

Для проведення аналізування та дослідження у роботі використано такі методи: узагальнення та систематизації даних, графічні, показники структури, порівняння, фінансові-економічні, оцінки ефективності.

Описано теоретичні аспекти обліку, аналізу і аудиту розрахунків з оплати праці підприємства, висвітлено трактування терміну «заробітна плата» з позицій різних науковців, вказано на систему організації обліку та внутрішнього і зовнішнього контролю процесів нарахування та виплати заробітної плати на підприємстві.

У дослідницькому розділі даної роботи наведено характеристику досліджуваного підприємства за такими ознаками, як організаційна форма, профіль та види господарської діяльності, форма власності. Вивчено основні фактори зовнішнього середовища, які чинять вплив на господарську діяльність ПОСП «АГРАРНИК»

Механізми обліку, аналізу та контролю, зокрема аудиту, розрахунків з оплати праці на підприємстві ґрунтуються на комплексному підході до управління, формуванні та дотриманні облікової політики, що дозволяє підприємству досягати повноти та достовірності облікових та звітних даних.

Основні положення і результати дослідження, які характеризують наукову новизну та особистий внесок автора, полягають у подальшому розвитку методичних підходів до організації обліку і контролю розрахунків з оплати праці підприємства.

Обґрунтовані та сформульовані положення та рекомендації можуть бути основою для оптимізації витрат підприємства, пов'язаних з оплатою праці, зниження собівартості продукції та збільшення ефективності виробничої діяльності досліджуваного підприємства.

ABSTRACT

Master's thesis: 76 pages, 5 figures, 8 tables, 5 appendices, 67 literary sources.

Key words: wages, costs, accounting, cost, control, audit, reporting, improvement.

The object of the study is the theoretical and practical aspects of the organization of accounting and control, in particular, the audit of payroll calculations at the enterprise, typical business transactions for accrual and payment of wages in POSEP "AGRARNIK"

The subject of this master's thesis is the current system of accounting, analysis and audit of payroll calculations at the enterprise.

The purpose of the master's qualification work is to study various approaches to the organization of accounting, analysis and audit of modern Ukrainian scientists, assessment of the current state of accounting and control of calculations for the payment of wages and salaries at the investigated enterprise, proposals for improving the organization of accounting and control of wages at the enterprise.

The following methods were used for analysis and research in the work: generalization and systematization of data, graphic, structure indicators, comparison, financial and economic, efficiency evaluations.

The theoretical aspects of the accounting, analysis and audit of the company's wage calculations are described, the interpretation of the term "wages" from the positions of various scientists is highlighted, the system of accounting organization and internal and external control of the processes of accrual and payment of wages at the enterprise is indicated.

In the research section of this work, the characteristics of the investigated enterprise are given according to such features as organizational form, profile and types of economic activity, form of ownership. The main factors of the external environment that influence the economic activity of the "AGRARNIK" POPS have been studied

Mechanisms of accounting, analysis and control, in particular audit, calculation of wages at the enterprise are based on a complex approach to management, formation and compliance with the accounting policy, which allows the enterprise to achieve completeness and reliability of accounting and reporting data.

The main provisions and results of the research, which characterize the scientific novelty and the personal contribution of the author, consist in the further development of methodical approaches to the organization of accounting and control of calculations and payment of labor of the enterprise.

Reasoned and formulated provisions and recommendations can be the basis for optimizing the enterprise's costs related to labor, reducing the cost of production and increasing the efficiency of the production activity of the enterprise under study.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ	6
1.1. Соціально-економічна сутність оплати праці та завдання її обліку	6
1.2. Нормативно-правова база обліку та аудиту розрахунків з оплати праці	19
1.3. Методичні основи обліку, аналізу та аудиту оплати праці	27
Висновки до Розділу 1	34
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ В ПОСП «АГРАРНИК»	35
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика ПОСП «Аграрник»	35
2.2. Організація обліку та аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві	39
2.3. Аналіз та аудит оплати праці в ПОСП «Аграрник»	42
Висновки до Розділу 2	45
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	46
3.1. Використання міжнародного досвіду здійснення обліку та контролю розрахунків з оплати праці	46
3.2 . Шляхи вдосконалення обліку та контролю заробітної плати на досліджуваному підприємстві	55
3.3. Облік розрахунків з оплати праці в умовах використання сучасних інформаційних технологій	59
Висновки до Розділу 3	65
ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	71
ДОДАТКИ	77

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1) Конституція України, прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.;
- 2) Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 № 996 XIV;
- 3) Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" затверджено наказом Мінфіна № 87 від 31.03.99;
- 4) Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 "Баланс" затверджено наказом Мінфіна № 87 від 31.03.99;
- 5) Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати" затверджено наказом Мінфіна № 87 від 31.03.99;
- 6) Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах" затверджено наказом Мінфіна № 137 від 28.05.99;
- 7) План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування // Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291.;
- 8) Стратегія застосування міжнародних стандартів фінансової звітності України // Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.10.2007 р. № 911-р.;
- 9) Азаренкова Г.М., Самородова Н.М. Бухгалтерський облік: Навчально-методичний посібник. - К.: Знання, 2014р-416с.;
- 10) Бабіч В. В., Сагова С. В. Фінансовий облік (облік активів): Навчальний посібник. К.: КНЕУ 2016р-370с.;
- 11) Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика.

Видавництво: ЦУЛ 2019р–328с.;

12) Бодюк А.В. Методичні й нормативно-правові аспекти аудиту підприємницької діяльності. Монографія К. Кондор2005р-356с;

13) Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: конспект лекцій. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України).- 3-те вид Житомир. Рута 2015р-320с;

14) Бутинець Ф.Ф. Стандарти аудиту, надання впевненості та етики Міжнародної федерації бухгалтерів: тести. Навчальний посібник для ВНЗ Житомир. Рута 2016р-208с;

15) Білуха Н.Т. Судово-бухгалтерська експертиза: Підручник. – К.: Вища шк.,2012 – 279с.

16) Білуха Н.Т. Аудит в бізнесі: Посібник для бізнесменів. Дніпропетровськ: Преском,2014.

17) Білуха Н.Т. Курс аудиту: Підручник. – К.: Вища шк.: Знання,2018. – 574с.

18) Білуха Н.Т. Теорія фінансово-господарського контролю і аудиту: Підручник. – Влад і Влада,2016

19) Білуха Н.Т. Теорія фінансово-господарського контролю і аудиту: Підручник. – К.: Вища школа,2014

20) Білик М.Д. Організація і методика аудиту сільськогосподарських підприємств: Підручник – КК.: КНЕУ 2013. – 628 с.

21) Голов С.Ф., Костюченко В.М., Кравченко І.Ю., Ямборко Г.А. / За ред. Голова С.Ф. Фінансовий облік. Підручник для ВНЗ (затв. МОН України) К. Лібра 2015р-976с;

22) О.Ю. Гаврик, Н.В. Хомяк, С.М. Хомовий, В.С.Заболотний

Удосконалення методичних підходів до оцінки складових виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств в умовах

трансформації системи обліку та фінансової звітності. Збірник наукових праць «Економіка та управління АПК» № 1. Біла Церква, 2021. С. 154–165.

23) Даньків Й.Я., Лучко М.Р., Остап'юк М.Я. Стандартизація обліку і аудиту. Навчальний посібник (рек. МОН України) К. Знання 2014р-310с;

24) Давидов Г., Дрозд І., Давидов Ю. Та ін. Збірник завдань та практичних ситуацій з аудиту: Навч. посіб. / За ред. Г. Давидова. – Кіровоград: КІСМ, 2017. – с. 197.

25) Давидов Г.М. Аудит: Навч. посіб. – Кіровоград: КІСМ, 2017. – 197с.

26) Дорош Н.І. Актуальні проблеми розвитку аудиторського контролю в Україні // Світ бухгалтерського обліку. – 2017. - №5. – с.38-42.

27) Дорош Н.І. Аудит: Методологія і організація / Н.І. Дорош. – К.: Знання, КОО, 2019.

28) Дорош Н.І. Використання в аудиті поняття суттєвої фінансової інформації // Наук. журн. ТАНГ „Вісник Тернопільської академії господарства”. – Тернопіль: Економічна думка; 2019. – Вип.. 5. – с. 123-129.

29) Дорош Н.І. Історія розвитку аудиту та сучасна класифікація аудиторських послуг // „Наукові записи” Тернопільського держ. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія 10: Філософія, економіка, соціологія, - 2019. - №2. – с. 110-117.

30) Дорош Н.І. Міжнародний досвід становлення та розвитку аудиторського контролю // Вісник податкової служби України. – 2019 – №28. – с. 41-45.

31) Дорош Н.І. Міжнародний досвід та актуальні проблеми розвитку аудиторського контролю в Україні // Наук. журн. ТАНГ „Вісник Тернопільської академії народного господарства”. – 2008. –

Вип.4. – с. 70-74.

32) Дорош Н.І. Основні завдання аудиторського контролю // Зб. наук. праць „Формування економічних відносин в умовах ринку”. ТАНГ. – Тернопіль: Економічна думка, 2018. – с. 123-137.

33) Дорош Н.І. Принцип суттєвості (матеріальності) в аудиті. // Вісник податкової служби в Україні. – 2019. - №7, с. 25-27.

34) Екологічний аудит: Посібник з екологічного менеджменту і екологічного аудиту / В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталків, В.М. Навроцький та ін. – К.: Символ – Т, 2017.

35) Зоріна В.Н., Осадча Т.С., Зорін Г.Г. / За ред. Покотилової В.І. Фінансова звітність підприємств. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) К. ЦУЛ 2015р-200с;

36) Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. Навчальний посібник.- 2-е вид. К. Знання 2014р-348с;

37) Камлик М.І. Бухгалтерський облік та звітність в Україні: закони, постанови, інструкції, стандарти бухгалтерського обліку, документація та інвентаризація, основні засоби, грошові кошти, матеріальні цінності (на 1.12.2007) К. Атіка 2018р-800с;

38) Dubinina M., Syrtseva S., Cheban Y., Dubinin V., Khomiak N., Luhova O. Organization of accounting in the countries of the european union: current problems and prospects of improvement, financial and credit activity: problems of theory and practice volume 2 (43), 2022 , с. 271-279

39) Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика. Навч. Пос. для ВНЗ (рек. МОН України) К. ЦУЛ 2016р-556с;

40) Литвин Б.М., Стельмах М.В. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. Хай-Тек Прес 2018р–336с.;

41) Лишиленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік.

Підручник для ВНЗ (затв. МОН України) К. ЦУЛ 2015р-528с;

42) Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) К. Вища школа 2013р-278с;

43) Михайлов М.Г., Глушаченко А. І, Гончар В.П., Болмат Г.А. Бухгалтерський облік (теорія): Навчальний посібник / - К.: ЦУЛ, 2017р-248с.;

44) Онешко С., Хомяк Н., Томілова-Яремчук Н., Кобець Д. Розвиток цифрових інструментів бухгалтерської (фінансової) звітності та її роль у забезпеченні фінансової безпеки економічного суб'єкта. *Журнал «Академічні візії»*. Львів, 2022. № 10-11. С. 29-37.

45) Павлюк І.М. Бухгалтерський облік основних господарських операцій на підприємствах і організаціях. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) К. ЦУЛ 2014р- 305с;

46) Пантелєєва В.П. Фінансова звітність. Навчальний посібник К. ДАСОА 2014р-227с;

47) Петрик О.А. Аудит: методологія і організація. Монографія К. КНЕУ 2013р-260с;

48) Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємств. Навчальний посібник (рек. МОН України).- 2-е вид. К. Знання 2015р-622с;

49) Сахарцева І.І. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник з виконання практичних завдань К. Кондор 2015р-556с;

50) Скирпан О.П., Палюх М.С. Фінансовий облік: Навчальний посібник. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018р–407с.;

51) Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: Навчальний посібник. 2016р–526с.;

52) Старостенко Г.Г., Мірко Н.В. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. - К.: ЦУЛ, 2016р-224с;

53) Сук Л.К., Сук П.Л. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник (рек. МОН України) К. Знання 2015р-471с;

54) Тарасенко Н.В. Економічний аналіз: практикум. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) Львів. Новий світ 2016р-280с;

55) Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність. Підручник (затв. МОН України) К. Алерта 2016р-1080с;

56) Томілова-Яремчук Н. О., Крупа Н. М., Хомяк Н. В., Заболотний В. С. Пріоритетні напрями фінансово-економічного розвитку сільського господарства регіонів у повоєнний період в Україні. *Український економічний часопис*. ВД «Гельветика», 2023. Вип.2. С. 46-53.

57) Хомяк Н., Петченко М., Ярмолюк О., Вітер С., Дмитренко О. Проблеми організації та ведення фінансового обліку в умовах імплементації новітніх методів та інструментів. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики, Том 6 № 47(2022) – С. 88-98.

58) Хомяк Н., Дубініна М., Сирцева С., Чебан Ю., Дубінін В., Лугова О. Організація бухгалтерського обліку в країнах Європейського союзу: сучасні проблеми та перспективи вдосконалення Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики, Том 2 № 43(2022) – С. 276-287.

59) Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: Підручник ЦУЛ 2018р–566с.

60) Чебанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) К. Академія 2012р-672с;

61) Шот А.П. Фінансовий облік: збірник задач. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) К. ЦУЛ-2014р-165с;

62) Розвиток інноваційної бізнес-діяльності в умовах зеленої економіки: монографія. Юхименко П.І., Шуст О.А., Димань Т.М. та ін.. За заг. ред. д.е.н., професора Шуст О.А. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 332 с.

63) <http://zakon.rada.gov.ua>

64) <http://www.vobu.com.ua/>

65) <http://pro-u4ot.info>

66) <http://byhgalter.com/>

67) <http://www.nibu.factor.ua>